

Vanhempaintiimitoiminta

- Materiaalipaketti vanhempaintiimitoiminnan käynnistämiseksi kouluissa ja vanhempaintiimien käyttöön.
- Toimintamalli ja materiaalipaketti on kehitetty osana pääkaupunkiseudun LAPE-hanketta (lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma) 2017-2018.

Mihin tarpeeseen kehittämistyö vastaa?

Useilla kouluilla on vanhempainyhdistyksiä, mutta vanhempien vapaamuotoinen keskinäinen vertaistoiminta vaihtelee kouluittain/luokittain. Eri kunnissa ja kouluissa ei ole olemassa yhtenäistä tapaa, millä koulu yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa auttaisi vanhempia käynnistämään luokka- tai ryhmätasoisia vertaistoimintaa eikä kouluilla/vanhempainyhdistyksillä ole ollut käytössä materiaalipakettia vanhempaintiimitoiminnan käynnistämistä varten.

Miten kehitettiin?

Materiaalipaketti on kehitetty yhdessä Lape-kehittämissuunnittelijoiden, Suomen Vanhempainliiton ja Koko Espoo ry:n kanssa.

Kaksi koulua ja kaksi vanhempainyhdistystä testasi ja kommentoi materiaalipakettia. Saatujen palautteiden ja kommenttien perusteella on tehty tarvittavat muutokset.

Toiminnan esittely

Koulu ja/ tai vanhempainyhdistys vanhempaintiimitoiminnan käynnistäjänä

Opettaja/muu koulun työntekijä ja/tai vanhempainyhdistyksen edustaja:

- kertoo, mikä on vanhempaintiimi ja sen hyödyt, millaista sen toiminta voi olla sekä mistä toimintaan voi saada tukea
 - toimintaa voi esitellä esimerkiksi diojen 4-8 avulla
- toivoo, että luokalle perustetaan vanhempaintiimi tai nimetään vähintään yksi yhdysvanhempi
 - toivoo, että tiimille valitaan yhteyshenkilö opettajan ja vanhempainyhdistyksen suuntaan ja yhteyshenkilön nimi ilmoitetaan ko. tahoille
 - kannustaa vanhempaintiimiä sopimaan heti ensimmäisen kokousajan
 - antaa vanhempaintiimille tämän Lape-materiaalipaketin vanhempaintiimitoiminnan tueksi
- pyytää luokan vanhempia vaihtamaan keskenään yhteystietoja ja sopimaan yhteydenpidosta keskenään
 - keskustelua sopivasta yhteydenpitotavasta kannattaa käydä (ks. dia 8)
- *"Mielestäni oli erittäin hyvä, että vanhempainyhdistys kävi kertomassa toiminnasta luokassa. Hänen puheenvuoronsa oli mielestäni myös innostava ja ryhmäyttävä, ilman hänen puheenvuoroa emme todennäköisesti olisi jakaneet yhteystietojamme/ perustaneet luokan fb-ryhmää aikuisille. Hieno idea ja toimintamalli." (Lape-palautte toimintamallista 9/2018)*

Mikä on vanhempaintiimi?

- **Luokan vanhempaintiimi on vapaamuotoinen, lasten vanhemmista koostuva 3 – 6 hengen ryhmä.** Vanhempaintiimi järjestää toimintaa, joka kehittää luokan yhteishenkeä ja vahvistaa lasten turvaverkostoa. Samalla tuetaan opettajan ja oppilaiden työtä sekä lisätään kouluviihtyvyyttä.
- **Vanhempaintiimin toiminta on suunnitelmallista, mutta samalla helposti järjestettävää ja riittävän yksinkertaista.**
 - Leirikoulun järjestäminen ja varainkeruun organisointi on tyypillinen vanhempaintiimin toimintamuoto, mutta se voi olla paljon muutakin eikä leirikoulua ole pakko järjestää.

Toiminnan tavoitteita:

- *Luokan yhteenkuuluvuuden tunteen vahvistaminen*
- *Turvallisuuden tunteen ja turvaverkoston luominen kaikille luokan lapsille*
- *Vanhempien tutustumisen, verkostoitumisen ja yhteistyön edistäminen*
- *Opettajan työn ja lasten oppimisen tukeminen hyvässä ja rakentavassa hengessä*
- *Luokan vanhempien keskinäisen sekä vanhempien ja opettajan välisen yhteydenpidon ja tiedon välityksen helpottaminen*

Toimintavinkkejä

- Teema- ja keskusteluillat vanhemmille
- Yhteiset liikunta- ja urheilutapahtumat.
- Retket kulttuuri- ja luontokohteisiin
- Suunnistusta metsässä tai kaupungissa
- Aikuiset esiintyvät lapsille
- Lapset esiintyvät aikuisille
- Leirikoulu
- Talkoot
- Myyjäiset
- Kerho- tai harrastustoiminta
- Eri kulttuurien satu- ja kertomustuokioita
- Koulupäivä vanhemmille
- Oppilaat käyvät esiintymässä sairaalassa tai vanhusten talolla
- Yhteiset ruoanlaittoillat
- Taidetapahtumat
- Työpaikkavierailut
- Askarteluillat
- Lautapeli-illat
- Näytelmäkerho
- Tavaroiden kierrätys
- ”Äidit ja tytöt” ja ”isät ja pojat” - puuhaa
- Luokan omat juhlat
- Eri kulttuureihin ja uskontoihin tutustumista
- Rinnakkaisluokalle järjestetään tapahtuma
- Koulu- ja asuinympäristöön tutustumiskierros uusille, alueelle muuttaneille perheille

Ks. lisää vinkkejä: [101 ideaa vanhempaintoimintaan](#)

Informoikaa tapahtumaa järjestäessänne, että vanhempainiin järjestämän tapahtuman osallistujia ei ole vakuutettu järjestäjän toimesta (esimerkiksi koulun tai päiväkodin vakuutukset eivät ole voimassa näissä tapahtumissa – poikkeuksena tapahtumat, jotka on merkitty yksikön toimintasuunnitelmaan).

Opettajien ja vanhempaintiimin toimijoiden kokemuksia toiminnasta

- Voitte kertoa tässä oman koulunne toimijoiden kokemuksia
- Tässä joitakin Lape-työryhmän keräämiä lainauksia:
- *”Se, että te vanhempaintiimin jäsenet olette järjestäneet näitä koko luokalle ja luokkalaisten perheille suunnattuja yhteisiä tilaisuuksia kuten pikkujoulut ja kevätretket, on selvästi vaikuttanut positiivisesti luokan yhteishenkeen. Mielestäni on tärkeää, että näillä vanhempien järjestämällä retkillä on ollut aikaa myös vapaamuotoiseen yhdessä leikkimiseen. Toisaalta lapsille on selvästi tärkeää perinteet kuten jokavuotinen vanhempaintiimin järjestämä näytelmä luokan pikkujouluissa ja hiekkalinnan rakennuskilpailu kevätretkellä.” - Neljännen luokan opettaja, kevät 2018*
- *”Olen suunnitellut ja ohjannut joka vuosi improvisaationäytelmän vanhempaintiimin järjestämään luokan pikkujouluun. Ensimmäisellä ja toisella luokalla pyysin vanhempia esittämään lapsille, mutta kolmannella ja neljännellä luokalla lapset ilmoittivat itse haluavansa esiintyä näytelmässä. Neljännen luokan näytelmän rooleja jakaessani luokan tytöt sanoivat minulle, että ”tänä vuonna minun täytyy päästä mukaan, koska en ollut viime vuonna” ja muutenkin osoittivat muistavansa, kuka oli näytellyt mitäkin roolia edellisessä juhlassa. Tämä muistaminen osoitti mielestäni, kuinka tärkeä tämä näytelmä on lapsille ollut ja kannustaa minua suunnittelemaan ja ohjaamaan vastaavan myös viidennen luokan juhliin.” – vanhempaintiimin jäsen, poika 4. luokkalainen, kevät 2018*

Mistä voi saada tukea ja ideoita vanhempain tiimin toimintaan?

- Oman koulun/oppilaitoksen vanhempainyhdistykseltä
 - Mahdollisilta oman koulun vanhempain tiimien kummivanhemmilta (kysy vanhempainyhdistykseltä onko sellaisia)
- Kieli- ja kulttuuriryhmien asioissa voi konsultoida koulun kieli- ja kulttuuriryhmien opettajaa
- Oman kunnan vanhempainyhdistysten kattojärjestö esim. [KoKoEspoo ry](#)
- [Suomen Vanhempainliitolta](#) (heidän sivuillaan on paljon hyödyllistä materiaalia)
 - tuija.metso@vanhempainliitto.fi 044 755 1371 ja anri.leveelahti@vanhempainliitto.fi 044 755 1372
 - valtteri.tervala@vanhempainliitto.fi 044 755 1374

Mihin tarvitaan yhteystietoja?

- Tavallista on perustaa luokan vanhempien sähköpostilista tai Facebook-ryhmä, jossa tiedotetaan erilaisista vanhempien järjestämistä tapahtumista.
- Jotkut vanhemmat perustavat luokan vanhempien WhatsApp-ryhmiä, joissa voi sopia kokouksia, kysellä esimerkiksi retkipäivistä, koealueista, kadonneista housuista ym.
 - Tätä kautta on mahdollista kutsua luokan vanhemmat ja lapset koolle myös spontaanisti esimerkiksi lähipuistoon piknikille tai kentälle pelaamaan palloa.
- Vanhempainyhdistys voi kerätä vanhempaintiimien yhteyshenkilöiden tietoja, jos saavat tähän ko. henkilöiden suostumuksen.
 - Tällöin on huomioitava, että näistä henkilötiedoista muodostuva rekisteri on oma henkilörekisteri (tai rekisterin osa). Tästä rekisteristä tulee muodostaa tietosuojaseloste (tai ollessa rekisterin osa, täydentää jäsenrekisterin tietosuojaselostetta).

Muu materiaali vanhempaintiimitoiminnan tueksi

Vanhempaintiimin ensimmäinen kokous

Vanhempaintiimin jäsenet kokoontuvat mahdollisimman pian tiimin perustamisen jälkeen ja sopivat ainakin seuraavista asioista:

- Tutustutaan yhdessä Lape-infopakettiin
- Sovitaan yhteydenpitotavat (sähköposti/WhatsApp/Facebook tms.) ja kokoontumistaajuus tiimin kesken
- **Vastuuta jaetaan.** Luokan vanhempien osaamista hyödynnetään niin, ettei kenellekään jää liikaa vastuuta ja että kaikilla on mahdollisuus osallistua.
 - Valitaan ainakin luokan vanhempaintiiminvetäjä tai työpari, joka tiedottaa asioista ja kutsuu tiimin koolle
 - Koko luokan tiedottamista varten voidaan esimerkiksi muodostaa sähköpostilista tai whatsapp-rinki
- Mietitään, miten suomea osaamattomat huomioidaan toiminnassa
- Mietitään ja sovitaan yhteistyöstä opettajan ja mahdollisen koulun vanhempainyhdistyksen kanssa (ks. seuraava dia)
- Mietitään, millaista toimintaa halutaan tällä porukalla järjestää (vinkkejä löytyy mm. tästä Lape-diasetistä)

Vanhempaintiimin yhteistyö opettajan ja vanhempainyhdistyksen kanssa

- **Opettaja**
 - Voi esittää vanhempaintiimille toiveita ja osallistua halutessaan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.
 - Jokaisen lukuvuoden alussa ja lopussa opettaja voi yhdessä vanhempaintiimin kanssa varmistaa toiminnan jatkuvuuden.
 - Opettajalta voi pyytää apua vanhempaintiimin **tärkeimpien viestien** (esim. tulossa olevat tapahtumat) välittämiseen koko luokalle Wilman tms. opettajan käyttämän sähköisen tiedotuskanavan kautta.
- **Luokan vanhempaintiimi voi tehdä yhteistyötä koulun vanhempainyhdistyksen kanssa:**
 - On hyvä, että vanhempainyhdistys tietää vanhempaintiimin olemassaolosta ja sen toiminnasta.
 - Hyvä yhteistyötapa on nimetä vanhempaintiimistä yhteyshenkilö vanhempainyhdistykselle
 - Vanhempaintiimi voi tarjota tukea ja apua vanhempainyhdistykselle koko koululle järjestettävissä tapahtumissa, esimerkiksi järjestämällä ohjelmaa tai osallistumalla talkoisiin.
 - Vanhempainyhdistys voi tukea vanhempaintiimien toimintaa esimerkiksi
 - Järjestämällä yhteisiä tilaisuuksia yhteistyössä koulun kanssa kuten lukuvuosisuunnitelman läpikäynti ja vanhempainyhdistyksen vuosikokous
 - Tarjoamalla luokkatoimikunnille mahdollisuuksia, vinkkejä tai tarvikkeita esimerkiksi varainkeruuseen tai tapahtumien järjestämiseen.
 - Vanhempainyhdistys voisi myös koota vanhempaintiimien edustajat koolle syksyllä, jolloin eri luokkien tiimien henkilöt verkostoituisivat myös keskenään ja voitaisiin sparrailla erilaisia käytäntöjä ja jakaa onnistuneita kokemuksia.
- Kannattaa ottaa rohkeasti yhteyttä vanhempainyhdistykseen!
- Lisää tietoa osoitteesta: <https://vanhempainliitto.fi/wp-content/uploads/2018/08/Luokan-vanhempaintiimi-esite-2017.pdf>

Hyödyllisiä linkkejä, joita on käytetty myös Lape-materiaalin lähteinä

- Luokan Vanhempaintiimi: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/luokan-vanhempaintiimi/>
- Koulukielen sanasto: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/koulukielen-sanasto/>
- 101 ideaa vanhempaintoimintaan: <https://vanhempainliitto.fi/oppaat/ideoita-vanhempaintoimintaan/>
- Koulu alkaa – tervetuloa: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/koulu-alkaa-tervetuloa/>
- Avaimia monikulttuuriseen vanhempainyhdistystoimintaan: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/avaimia-monikulttuuriseen-vanhempaintoimintaan/>
- Neuvoja tapahtuman järjestämiseen:
- <https://vanhempainliitto.fi/ohjeet/neuvoja-tapahtuman-jarjestamiseen/>
- Opas seiskaluokkalaisen vanhemmille: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/tervetuloa-ylakouluun/>
- Yhdessä. Monikielinen esite vanhempainyhdistystoiminnasta: <https://vanhempainliitto.fi/esitteet/yhdessa/>
- Maksuton perusopetus - Kouluretket ja leirikoulut https://www.oph.fi/saadokset_ja_ohjeet/ohjeita_koulutuksen_jarjestamiseen/perusopetuksen_jarjestaminen/kouluretket_ja_leirikoulut
- Henkilötietolaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990523#L1P2>